

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет харчових наук, нутриціології та
управління якістю
“4” червня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

Галузь знань: G Інженерія, виробництво та будівництво
Спеціальність: G 13 – «Харчові технології»
Освітня програма «Харчові технології»
Факультет харчових наук, нутриціології та управління якістю
Розробник: Гейко Світлана Миколаївна, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, канд. філос. наук, доцент

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Релігієзнавство» спрямована на формування у студентів базових теоретичних знань щодо релігії, релігійних процесів в Україні та світі у минулому та на сучасному етапі, визначення їх місця і ролі у суспільному розвитку.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	G 13 «Харчові технології»	
Освітня програма	«Харчові технології»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	4	3
Лекційні заняття	15 год.	2
Практичні, семінарські заняття	15 год.	4
Самостійна робота	60 год.	84
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	1 год. 2 год.	-

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є формування системи знань про релігійні феномени, закони і механізми виникнення і функціонування релігії, її основні типи і форми.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни: ОК9 (Етика та культура харчування), ОК10 (Історія Української державності), ОК12 (Етнокультурологія).

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі різного рівня складності у процесі навчання, із застосуванням базових теоретичних знань, розвинутої системи логічного мислення, комплексу теорій та методів фундаментальних і прикладних наук та розв'язувати практичні проблеми технічного і технологічного характеру у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства.

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 13. Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав свобод людини та громадянина в Україні.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН13. Обирати сучасне обладнання для технічного оснащення нових або реконструйованих підприємств (цехів), знати принципи його роботи та правила експлуатації, складати апаратурно-технологічні схеми виробництва харчових продуктів запроєктованого асортименту.

2. Програма та структура навчальної дисципліни «РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		Л	П	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1.								
Релігієзнавство як наука та навчальна дисципліна	8	1	1	6	2	-	-	2
Релігія як предмет філософського вивчення	10	2	2	6	4	2	-	2
Первісні форми вірувань	8	1	1	6	10	-	-	10
Національні релігії	10	2	2	6	10	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6	24	26	2	-	24
Змістовий модуль 2.								
Буддизм: історія і сучасність	10	2	2	6	11	-	1	10
Християнство: витоки, віровчення, еволюція	10	2	2	6	11	-	1	10
Православ'я, католицизм, протестантизм	6	-	-	6	10	-	-	10
Іслам	10	2	2	6	11	-	1	10
Сучасні нетрадиційні релігії	8	1	1	6	11	-	1	10
Релігія і церква в сучасній Україні.	10	2	2	6	10	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	54	9	9	36	64	-	4	60
Усього годин	90	15	15	60	90	2	4	84

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Релігієзнавство як наука та навчальна дисципліна.	1
2	Релігія як предмет філософського вивчення.	2
3	Первісні форми вірувань.	1
4	Національні релігії.	2
5	Буддизм: історія і сучасність.	2
6	Християнство: витоки, віровчення, еволюція	2

7	Православ'я, католицизм, протестантизм.	2
8	Іслам.	2
9	Сучасні нетрадиційні релігії	1
10	Релігія і церква в сучасній Україні.	-
	Разом	15

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Релігієзнавство як наука та навчальна дисципліна.	1
2	Релігія як предмет філософського вивчення.	2
3	Первісні форми вірувань.	1
4	Національні релігії.	2
5	Буддизм: історія і сучасність.	2
6	Християнство: витоки, віровчення, еволюція	2
7	Православ'я, католицизм, протестантизм.	-
8	Іслам.	2
9	Сучасні нетрадиційні релігії	2
10	Релігія і церква в сучасній Україні.	1
	Разом	15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Релігієзнавство як сфера гуманітарного знання. Вільнодумство	6
2	Релігія як предмет філософського осмислення. Релігія як духовний феномен і суспільне явище	6
3	Ранні форми релігій.	6
4	Національні релігії	6
5	Буддизм	6
7	Християнство. Православ'я. Католицизм. Протестантизм	6
8	Іслам	6
9	Нові неорелігійні рухи	6
10	Релігія в духовному житті українців. Свобода совісті та її правове регулювання в Україні.	6
	Разом	60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування (тематичне, модульне).

7. Методи навчання:

Під час викладання курсу передбачено використання *методики проблемного навчання, технології дистанційного навчання та модульно-рейтингова системи навчання.*

- словесний метод (лекція, дискусія, розповідь-пояснення, співбесіда);
- практичний метод: студенти одержують знання й уміння, виконуючи практичні дії на семінарських заняттях;
- наочний метод: джерелом знань є спостережувані предмети, явища, наочні приклади (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані);

- самостійна робота (виконання завдань).

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1.		
Семінарське заняття 1. Релігієзнавство як наука та навчальна дисципліна	ПРН 13. У тому числі знати предмет, метод, мету і завдання курсу. Вміти визначати релігію як явище духовної культури. Аналізувати виникнення та становлення релігієзнавства. Розуміти світоглядну спрямованість релігієзнавства. Розрізняти структурні елементи релігієзнавства. Знати базові категорії та поняття теми. Вміти пояснювати сутність релігії. Аналізувати та розрізняти богословсько-теологічний та філософський підходи та концепції до вивчення релігії. Розуміти особливості наукового методу пізнання релігії. Вміти характеризувати давні вірування праукраїнців. Розуміти історичний характер релігії. Розрізняти особливості ранніх форм релігії. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу історичних процесів. Вміти визначати різноманітні напрями національних релігій. Розуміти та аналізувати особливості різних національних релігій. Розрізняти Священні книги національних релігій. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій.	20
Семінарське заняття 2. Релігія як предмет філософського вивчення		20
Семінарське заняття 3. Первісні форми вірувань		15
Семінарське заняття 4. Національні релігії		15
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2.		
Семінарське заняття 5. Буддизм: історія і сучасність	ПРН 13. У тому числі знати базові категорії та поняття з тем. Вміти визначати умови виникнення та розвитку буддизму. Аналізувати основи віровчення і культу. Розуміти ідейні джерела буддизму. Розрізняти основні напрями буддизму. Вміти визначати витоки, соціально-економічні та політичні умови формування християнства. Аналізувати основи християнського віровчення і культу. Розуміти ідейні джерела християнського віровчення. Розрізняти основні напрями християнства. Вміти визначати причини виникнення та географію поширення ісламу; ісламу в Україні. Аналізувати основи віровчення, культу та обряди ісламу. Розуміти ідейні джерела	20
Семінарське заняття 6. Християнство: витоки, віровчення, еволюція		20
Семінарське заняття 7. Іслам		20
Семінарське заняття 8. Сучасні нетрадиційні релігії		10

	ісламу. Розрізняти основні напрямки в ісламі. Вміти визначати причини виникнення і географію неорелігій. Аналізувати діяльність нетрадиційних релігійних організацій та їх вплив на молодь. Розуміти зміст сучасних неорелігійних вчень в світлі сьогодення. Розрізняти містичність та науковість їх вчень. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій.	
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		$(100+100)/2*0,7 \leq 70$
Екзамен		$(10+10+10) \leq 30$
		$(\text{Навчальна робота (70)} + \text{екзамен (30)}) \leq 100$
Всього за курс		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- **електронний навчальний курс навчальної дисципліни**
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=6>
- **конспекти лекцій та їх презентації** (в електронном у вигляді)
- **підручники, навчальні посібники:**

1. Академічне релігієзнавство : підруч. [Текст]: за наук. ред. проф. А. Колодного. – К.: Світ знань, 2020. – 862 с.

2. Лубський В.І., Теремко В.І., Лубська М.В. Релігієзнавство: Посібник. – К.: Академвидав, 2021. – 464 с.

3. Релігієзнавство: підруч. [Текст]; за ред. В. І. Лубського, В. І. Теремка. – К.: вид. центр «Академія», 2018. – 408 с.

4. Релігієзнавство: навч. посібн. для дистанц. навч. [Текст] / А. М. Колодний, Т. А. Ніколаюк. – К.: Ун-т «Україна», 2023. – 269 с.

5. Черній А.М. Релігієзнавство: Посібник. 4-те видання, доповнене – К.: Академвидав, 2018. – 400 с.

- **методичні матеріали** щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

Савицька І.М. Релігієзнавство. Навчально-методичний посібник для студентів денної форми навчання // Ніжин: Видавець ПП «Лисенко», Савицька І.М., 9 друк. арк. – 2015 р.

- **Положення** про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

1. Положення про екзамени та заліки у НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

2. Положення про навчально-інформаційний портал НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

3. Положення про електронне оцінювання залишкових знань студентів НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>

4. Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

5. Правила внутрішнього розпорядку НУБіП України URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/pravila_rozporyadku.pdf

6. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

8. Статут НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>

9. Рекомендовані джерела інформації

1. Антологія християнства: Хрестоматія з релігієзнавства та культурології під ред. Г. Лозко. Вид-во «Мандрівець», 2023. – 376 с.

2. Біблія. Режим доступу:

3. Головащенко, С. І. Історія християнства: курс лекцій: навч. посібник / С. І. Головащенко. – К.: Либідь, 2019. – 352 с.

4. Історія релігії в Україні: навч. посібн. [Текст]: за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2019. – 735 с.

5. Історія релігій: навч. посібн. [Текст] / В. Лубський, В. Козленко, М. Лубська, Г. Севрюков. – К.: Тандем, 2022. – 640 с.

6. Історія світової релігієзнавчої думки: Хрестоматія / За ред. Лубського В.І. – К., 2019.

7. Коран. Переклад смислів українською мовою Перекл. з араб. М. Якубович. – Стамбул – 2018 – 631 с. Режим

доступу: https://www.academia.edu/37819063/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%BD_%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%8E.%D0%92%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_7-%D0%BC%D0%B5_%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%B1%D1%83%D0%BB_Hat_Cilt_2018_The_Quran_Ukrainian_Translation_7th_edition_Istanbul_Hat_Cilt_2018

8. Липинський В. Релігія і церква в історії України / В. Липинський. – Філадельфія, 1925. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://diasporiana.org.ua>

9. Петрик, В. М. Нетрадиційні та містичні культури України: навч. посібн. [Текст]: за заг. ред. В. В. Остроухова. – К.: Росава, 2023. – 336 с.

10. Релігієзнавство: підручн. Калінін, Ю. А., Харьковщенко, Є. А. [Текст] / К.: Наукова думка, 2018. – 336 с.

11. Степовик, Дмитро. Релігії, культури і секти світу; посібн. з релігієзнавства і сектознавства [Текст] / Д. Степовик. – Івано-Франківськ: Вид-во Івано-Франківського теолог.-катех. духовн. інс-ту, 2018. – 266 с.

12. Трипітака. Електр.ресурс: <https://royallib.com/book/tipitaka/suttanipata.html>

Додаткова

1. Аверинцев С. С. Біблія // Енциклопедія історії України: Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: В-во «Наукова думка», 2003. – 688 с.
2. Авраамічні релігії України у визнанні плюралізму і толерантності як чинників української ідентичності: наук. збірка за ред. С. Побуцького, П. Яроцького // Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України. – Галич, 2018. – 312 с.
3. Бедуел, Гі. Історія Церкви [Текст] / Гі Бедуел; [пер. з франц. Г. Григорович]. – Л.: Свічадо, 2020. – 296 с.
4. **Біблія**. Святе Письмо Старого та Нового Заповіту [Текст]: повний переклад, здійснений за оригінальними єврейськими, арамейськими та грецькими текстами Українського Біблійного Товариства. – United Bible Societies, 2024.
5. Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939-1950) [Текст] / [пер. з англ. Н. Кочан, за ред. О. Турія]. – Л.: Вид-во Українського Католицького Університету, 2015. – 268 с.
6. Бгавад Гіта. Режим доступу: <http://thales2002.narod.ru/tytgit.html>
7. Велесова книга: [ритм. пер. укр. мовою, дослідження та рецензії Б. Яценка; рос. мовою – В. Яценка]. – К., 2014.
8. Венедикт XVI (Рацінгер Йосиф). Сіль землі: християнство й Католицька Церква в XXI столітті. Розмова Петера Зевальда з Йосифом Рацінгером [Текст] / Венедикт XVI (Йосиф Рацінгер); [пер. з нім. О. Конкевича]. – Л.: Місіонер, 2007. – 282 с.
9. Віллем, Жан-Поль. Європа та релігії. Ставки XXI-го століття [Текст] / Жан-Поль Віллем; [пер. з фр.]. – К.: Дух і літера, 2016. – 331 с.
10. Вишковський, Павло ОМІ. Переслідувана Церква. Католики України в часи комуністичного режиму [Текст] / О. Павло Вишковський ОМІ. – К.: Католицький медіа-центр, 2019. – 310 с.
11. Вонг Е. Даосизм / Пер. с англ. – М, 2021.
12. Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури / Упоряд.. пер. із санскр., прим. П. Ріттера. – К., 2022.
13. Грушевський, Михайло. З історії релігійної думки на Україні [Текст] / Михайло Грушевський. – Л.: З друкарні НТШ, 1925; К.: Освіта, 2022. – 192 с.
14. Іларіон, митрополит. Дохристиянські вірування українського народу: іст.-реліг. моногр. [Текст] / митрополит Іларіон. – К.: АТ «Обереги», 2022. – 424 с.
15. Іларіон, митр. Слово про закон і благодать / пер., упорядкув., передм. В. Яременка. – К.: [б. в.], 2014. – 65 с.
16. **Історія релігії** в Україні у 10 т. [Текст]: К., 1996-2011.
17. Лютер М. Диспут про з'ясування дієвості індульгенцій (95 тез). – Електронний ресурс. – Режим доступу <http://psdruchniki.ws/>
18. Магабгарата. Режим доступу: http://chtyvo.org.ua/authors/Davnioindiiska_kultura/
19. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу: Ескіз української міфології. – К., 1992.
20. Огієнко І. І. Українська церква. Нариси з історії Української православної церкви : у 2 т / І. Огієнко. – К.: Україна, 1993. – Т. 1–3. – 284 с.
21. Петрик, В. М. Демонологія: еволюція та сучасний стан: навч. посібник [Текст] / В. М. Петрик, В. В. Остроухов. – К.: Кондор, 2015. – 192 с.
22. Пуряєва, Наталія. Словник церковно-обрядової термінології [Текст] / Наталія Пуряєва. – Л.: Свічадо, 2021. – 160 с.
23. Релігія в її складових і процесах їх осучаснення. Монографія за ред. Колодного А. – Відділення релігієзнавства ІФ НАНУ. Вид-во Київ : Інтерсервіс. К., 2018. – 401 с.
24. Риндюк Н. В. Талмуд // Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. – К.: Наук. думка, 2013. – Т. 10 : Т – Я. – С. 24. – 784 с.
25. Саган, О. Н. Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан [Текст] / О. Н. Саган. – К.: Світ знань, 2004. – 912 с.

26. Сергійчук, В. Нескорена церква. Подвижництво греко-католиків України в боротьбі за віру і державу [Текст] / В. Сергійчук. – К.: Дніпро, 2001. – 494 с.

27. Святе Письмо. Переклад Івана Хоменка. Електр. ресурс: <https://web.archive.org/web/20161017140723/http://bibliya.in.ua/index.php/site/index>

28. Священні тексти індуїзму на сайті Монастиря Йоги «Збори Тайн». Електр.ресурс: <https://web.archive.org/web/20090227074825/http://www.advayta.org/cat/?id=219>

29. 100 найвідоміших образів української міфології [Текст]; за заг. ред. Олени Таланчук. – К.: Орфей, 2002. – 448 с.

30. Элиаде М. Йога. Свобода и бессмертие/ Пер. сангл. – К., 2003.

31. Talmud Bavli. Електронний ресурс: <https://www.sacred-texts.com/jud/talmud.htm>

Інтернет-джерела

1.Сайт «Зборник» – Історія України IX-XVIII ст.: першоджерела та інтерпретації (електронна бібліотека давньої української літератури та розвідок з політології) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua>

2.Сайт видавництва Свічадо| (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.svichado.com>